

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè
instituenda - Complectens vatios & solidos modos juvandi & consolandi
diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

Cap. IV. De Curatione Apostolica Peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

CAPUT IV.

DE CURATIONE APOSTOLICA
PECCATORUM.

PER Curationem istam aliud hoc loco non intelligitur, quàm Peccatorum ad statum gratiæ reductio, quæ quantoperè conveniat Operario Apostolico, vel ex eo facile colligi potest, quòd sicut ex vocatione sua Christum sibi per curam animarum imitandum suscepit, ita singularem quoque juxta ipsius exemplum sollicitudinem pro conversione peccatorum obtinenda gerere debeat, ita ut ipse quoque dicere cum Christo quodammodò possit: *Non veni vocare iustos, sed Peccatores ad pœnitentiam*, Luc. 5. Ipse quoque de se dicere debet posse cum eodem: *Ego sum Pastor bonus*: atque adeò, ubi perditam advertit oviculam, non quiescere quærendo, donec inventam. Ipse denique dicere debet cum S. Chryostomo hom. ad popul. *Sum communis Pater omnium, eòq; necesse est curam agere non tantùm eorum, qui stant, sed eorum quoque, qui collapsi sunt: non eorum modò, qui secundis navigant ventis, sed & illorum, qui tempestate iactantur: non eorum modò, qui in tuto sunt, sed & illorum, qui periclitantur. Vnde & eos, qui iam demergere cœperant, in portum tranquillum porrecta manu deducere jubet deo.* Et si verò hoc officium magis propriè ad Confessorum spectet, atque adeò in Instructione quinta Confessoriorum et Instituto de hac materia agendum sit; quia tamen frequenter satis, etiam extra confessionem, Operario offertur occasio cum Peccatoribus agendi, etiam hoc loco pro integritate materię breviter indicare placet. quâ ratione hoc munus Apostolicę Curationis ab eo suscipiendum, & peragendum sit.

§. I.

Quæ industriæ in genere circa Curationem Apostolicam sint observandæ.

Primam in hoc munere industriam S. Franciscus Xavierius peritissimus ille Animarum Medicus obtulit, qui, ut vitæ l. 4. c. 22. videre est, hortabatur, ut, si quis Curator animarum in oppidum ignotum venerit, ante omnia student ex probatæ Virtutis ac Fidei Viris cognoscere, quæ vitia aut

negotia iniquè contracta in eo vigeant. Caput quippe dicebat esse ad homines iuvandos, gentis universæ ingenium ac mores nôsse, &, quoad licet, singulorum morbos, qui diffideant inter se, qui inimicitias gerant, quæ fraudes, quæ iudiciorum iniquitas, quæ perfidia Testium, quæ Judicum corruptelæ. Itaque ex Viris prudentibus ac peritis hæc percontanda sunt, & simul exquirendum, quâ tandem insistere oporteat viâ ad illorum mores, mentesque sanandas. Quod ipsum monitum etiam erga privatum quemvis Peccatorem observandum P. Caspary Barzæo suadebat dicens: Jam pravos cuiuspiam mores emendaturus non prius manum admovebis, quam intimos ejus perspexeris sensus. Itaque magnopere tibi suadeo, ut primùm odororis, atque investiges, an is vitio aliquo aut perturbatione occupatus ab animi sui salute abhorreat. Unde prudenter monet S. Isidorus Pelusiota l. 3. c. 8. epist. eos, qui calamitates & morbos suos spirituales commemorare cupiunt, blandè ac suaviter admittendos esse, ac potestatem illi per hujusmodi sermonem dolore levati fuerint, tum demùm eam, quam par est, medicinam adhibendam; nam si confestim ipsis ora obstruantur, inhumani hominis estimationem colligi, & remedium imbecillum atque invalidum reddi, ipsâ doloris flammâ illud repellentè.

II. Alteram industriam S. Ignatius, ut l. 5. vit. c. 11. legitur, suggestit, quando dicere solebat, in vocandis hominibus ad virtutem suis armis petendum Sathanam, iisdemque utendum artibus ad salutem, quibus ille ad perniciem abutitur. Quippe eum viros justos non continuò apertis consueville fraudibus & insidiis, sed tectis & quasi quibusdam cuniculis oppugnare; ac primò quidem nihil rectis ejus actionibus adversari, quin potius callidâ omniâ dissimulatione probare, multa etiam, quæ speciem præbent honesti, astutè suggerere, atque ita sensim in ejus familiaritatem sese insinuare, tam ad extremum simplicem hominem, & veteratoriæ fraudis ignatum, laqueis suis irretiat, implicatumque teneat. Idem ergo in alliciendis ad salutem animis faciendum. Laudanda prudenter initio, quæ sunt in hominibus recta, vitiis parumper intactis, ac leniter in eorum gratiam irrumpendum. Quâ conciliatâ demum admovendam morbis animi medicinam, ut, cum ingressus eorum quodammodo fuerit,

Instr. III. L exitus

exitus nostri sint. Ita sanè S. Franciscus Xaverius facere solebat, de quo sic scribit Turfelinus: Si quem vesano iracundum amore teneri compererat, qui alicujus autoritatis etiam ac pretij, hanc potissimum arte illum adoriebatur. Blaudum primum ac familiariter Hominem affatus, si minus invitatur, comiter se illi offerebat ipse convivant, jucundoque sermone convivium celebrabat, aditum salubri admonitione præparans. Inde ubi in ejus se familiaritatem bene penetrasset dederat, ingressus orationem de vitiorum turpitudine, seorsum ad libidinis sceditatem delabebatur, ejusdemque incommoda, & simul cælestes adiciebat minas; ad ultimum, ut permotum cum senserat, manu familiariter prehensum ad Peccatorum inducebat Confessionem.

III. Tertia industria est, ut in curatione tali ipsam morborum spiritualium radicem evellere studeat; hic enim *est Medicorum*, teste S. Chrysostomo l. 2. in paralyt. demissum, *ut non prius morbos abigant, quam eorum fontes occulant*; frustra enim cicatricem curaveris, si serpant interiora contagia: imò acerbatur vulnus, si foris clauditur, cum interioris vulnus exæstuat, ut rectè S. Ambrosius in ps. 61. advertit. Hinc S. Franciscus Xaverius levandæ molestiæ, iracundiæ dandæ unicum remedium dicebat esse, angoris, iracundiæ causam extenuare, verbisq; elevare.

IV. Quartam industriam idem S. Franciscus sequentibus verbis suggestit supra memorato Barzæo: Jam omni opere efficere nitèris, ut, quos erudis ad pietatem, suas tibi tentationes, incursantesque animum motus aperiant; hoc quippe ad virtutis absolutionem præcipuum præsidium est tuis in hoc genere pugnae, aut non satis peritis, exercitiisq;.

V. Quintam industriam S. Isidorus Pelusiota oblati dicens: *Quemadmodum optimus Medicus ad egrosantis morbo subsidium arte instructus & armatus, cum variis morborum generibus corpus obsidetur, adversus eum, qui acrius urget, in procinctu stans, eos, qui dilationem admittunt, in posterius servat tempus eodem modo tu quoque medendarum animarum scientiam prudentiâ temperans, ad id, quod amplius urget, oculorum conspectum intende; nam eo sanato spes est, fore, ut reliqua etiam sanentur.* Cujus doctrinæ pulchrum exemplum S. Gregorius

In epist. ad Augustin. Monach. suppeditat, cum enim hic Augustinum Monachum sanctitate & doctrina clarum in Britanniam misisset, & ille peracto feliciter negotio, quæreret, num reliquias quasdam gentilismi & veteris nequitia, quas adhuc adverteret, relinquere deberet? rescripsit Sanctus, monuitque, ut quædam Britannorum imbecillitati permitteret, quia, inquit, S. Mater Ecclesia quædam per favorem corrigit, quædam per mansuetudinem tolerat, quædam per confusio- nem dissimulat, atque portat, ut sæpe malum, quod aver- sat, portando & dissimulando compescat.

VI. Sexta industria est, ut, sicut Medici, teste S. Ambro- sio in ps. 93. non statim adhibent medicamenta languori; sed si dolor fervet, fomenta adhibent: si febris exæstuat, remedia tempus expectant, ita & ipse certa curationis tempora pru- denter expectet, ne, ut S. Chrysostomus l. 7. epist. 112. lo- quitur, si immaturè medicamentum obtulerit, fiat causa pe- riculi res salutis. Ita de S. Francisco Xaverio Turfelinus l. 2. c. 22. testatur, quòd mirè octasione imminens, temporis as- loci captarit opportunitatem, ne fortè, ut plerumque fit, sau- diam mentem exulceraret magis admonitio, quàm sanaret.

VII. Septimam industriam iterum Medici docent, dum- quàmdui necessitas aliud non exigit, suaviora potiùs, quàm acerba præscribunt, & adhibent media; id quod in spirituali curatione præcipuè observandum est, uti præclare S. Fran- ciscus Xaverius advertit, qui, ut Turfelinus l. 2. vit. c. 17. refert, inter præcepta, quæ ad animarum conversionem suis præscripsit, etiam hoc ponebat, ut Christianæ magis humili- tatis, quàm potestatis memores, paternum in omnes impe- tum exercerent, amorem sibi magis conciliando, quàm ti- morem, quia nulla re magis, quàm amore in omnes partes animus flecti potest, uti ipse non semel expertus est, dum quo- rundam animos adeò perditos, ut nec scelera sentirent, nec remedia ferrent, hâc arte adjuvit. Hinc monebat, ut omnis truculentia vultus, orationisque acerbitas removeretur, & tempestivi potiùs complexus (si Personæ ratio id ferret) cre- bræque demissionis indicia interponerentur, ut hisce rebus delinquitus Peccator æquiore animo admittat monitionis me- dicamentum. Si namque ad reprehensionis acerbiteriam accesserit ipsius etiam reprehendentis amplexus, profectò

ingenti Spiritu Homines rei insolentiâ stomachantes, verborum salubritatem aspernabuntur, & amore in odium vel omnem erga eum, qui reprehendit, observantiam abijcient.

VIII. Octava industria est, ut non tantum Medicinam moderatè applicet (eò quòd juxta S. Bernardum ep. 25. *cura nunquam quidem remissa, sed prudenter tamen intermissa, plerumque plus proficiat*) sed, ut sapienter monuit S. Franciscus Xaverius, etiam pertinaces animos, atque in flagitiorum cœno hæsitantes ita cælestibus minis urgeat, ut tamen nunquam illis divinæ clementiæ spes intercidatur, sed ejus intercedum commemoratione pectora eorundem mulceantur.

IX. Nona industria est, ut, quando aliquem à virtute abstrahere desiderat, certò sibi persuadeat, id multò efficacius apertè fieri (maximè postquam ab illo amari se existimat, quàm argutijs quibusdam & dicerijs sive aculeatis verbis quæ animum occultè verberare solent, & cujusdam occultæ Censoris suspicionem ingenerare, quæ opinio liberæ conversationi & amoris affectui plurimum detrahit.

X. Denique etiam illud nonnullorum monitum non negligendum est, quo hortantur, ut salutis ac virtutis viam non tanquam rem arduam atque difficilem, sed facillimam, jucundissimam, hominèque libero dignissimam proponant, ita ut, etsi nullis ad eam vitæ rationem præceptis adstringeremur, ipsa tamen virtutis pulchritudo, & honesti speciositas, sicut olim multos Philosophos, trahere deberet. Atque fiet, ut generoso quodam animi impulsu, quod optimam & homine dignissimum esse cognoverit, sine magna difficultate aggrediatur.

§. II.

Quibus medijs uti dicebat Operarius ad Apostolicam Peccatorum curationem.

I. **M**ulta sunt quidem media, quæ Viri Apostolici, Etante Spiritu Sancto, & proprio Zelo impellente abhibuerunt ad conversionem Peccatorum. Quia tamen in hac Instructione animus duntaxat est, ordinarios modos curandi Proximum, & à quovis facillè practicabiles Operario nondum satis exercitato suggerere, ideo omissis rarioribus & exoticis medijs, sequentia duntaxat propono. Inprimis ergo

gnam cum Peccatoribus, & longaninem patientiam habere conetur Operarius, nec spem conversionis obtinendæ obijciat, cum & DEVS horum conversionem patienter expectet; præterea maximi etiã momenti sit unicum peccatum impedivisse.

II. Potissimum ferè medium ad horum animos emolliendos ducat orationem ferventem, & crebram pro ijs fufam; per hanc enim gravissimos quosque peccatores ad frugem conversos esse passim historiã produnt.

III. Summopere etiã studeat, in hujusmodi hominum amicitiam se insinuare, eosque variis obsequiis, præsertim verò blanda, suavique conversatione demereri; hãc enim viã non paucos à S. Francisco Xaverio emolliitos esse in ejus vita legitur.

IV. Si legere nõrunt, suadeat illis, ut singulis diebus tardè & attentè unum alterumve folium ex libello pio legant, maximè ex tali, qui vel de æternitate, vel de quatuor novissimis scribat. Hi enim Concionatores muti multò efficacius plerumque persuadent emendationem, quàm ij, qui in cathedris cum strepitu detonant.

V. Specialiter illis commendet affectum & fiduciam ad SS. Domini Passionem, horteturque, ut singulis diebus semel vel sæpius ad honorem illius orationem Dominicam vel salutationem Angelicam recitent: eum in finem juverit illis indicare, quod Christus quondam S. Gertrudi dixit. *Quilibet poterit respirare in spem venia offerendo DEO Patri meam innocentissimam Passionem & Mortem. Credat igitur Peccator, se per hoc obtinere saluberrimum fructum indulgentia; quia nullum tam efficax remedium contra peccata poterit in terris haberi, sicut devota memoria mea Passionis cum fide recta & vera penitentia.* l. 4. In sin. div. piet.

VI. Simili modo conetur eos ad singularem fiduciam & amorem erga B. Virginem excitare. Quare proderit narrare illis, quod olim DEVS Pater S. Catharinæ Senensi dixit: uti apud Blossium c. 1. Monil. Spirit. videre est. *MARIÆ unigeniti Filii mei gloriosa Genitrici à bonitate mea concessum est propter Incarnati Verbi reverentiam, ut quisunque etiã Peccator ad eam cum devota veneratione recurrit, nullo modo diripiatur à Damone infernali.* Hac est enim à me electa, parata & posita

tanquam esca dulcissima ad capiendos homines, & præcipue omnes peccatorum. Item quòd B. Virgo eodem Blofio teste l. 1. ipsa S. Brigittæ revelavit dicens: *Quantumcunque homo peccet, si toto corde, cum vera emendatione & charitate ad me confugerit, statim parata sum recipere venientem. Nec attendo quantum quis peccaverit, sed quali intentione & voluntate redit ad me. Nam peccator quamlibet vilis & sordidus sit, non dedignor eius plagas ungeri & sanare; quia vocor, & verè sum Mater misericordia.* Hinc S. Gertrudis, ut ibidem refertur, aliquando vidit accurrere sub chlamydem dulcissimæ hujus DEI Genitricis veluti bestiolas quasdam diversi generis, per quas significabantur peccatores specialem devotionem ad illam habentes. Has omnes illa benignè recipiens, & quasi sub pallio protegens, delicata manu sua singulas contrectabat, deliniebatque, & ipsis amicabiliter blandiebatur, quemadmodum quis blandiri solet catulo suo. Suadeat ergo Operarius, ut hanc S. Virginem peccator, cum quo agit, varijs obsequijs demereri sibi studeat, maximè singulis diebus aliquid in honorem ejus recitando, in ejus festis confitendo, per diem integrum, maximè verò Sabbati, abstinendo ab illo vitio, quo maximè infestatur. Eum in finem conveniet unâ alterare brevi historiâ ostendere, quàm salutare hoc medium multis peccatoribus fuerit, v. g. illi Militi, cui Diabolus servi specie assumptâ per quatuordecim annos servierat, occisurus illum, si vel semel salutationem Angelicam, quam recitare quotidie consueverat, omisisset, qui tamen postea B. V. patrocinio, & ope Eremitæ cujusdam, fraude dæmonis detectâ, egregiè resipuit. Uti fusiùs in spec. Exempl. V. Salut. Angel. ex. 5. refertur. Alius verò, qui Sabbato Virginis Mariæ nomen habentis pudori amore Beatissimæ DEI Matris pepercit, in torneamento occisus, contritionis elicite gratiam, & cum hac salutem obtinuit. Ibid. V. Horæ Canonice ex. 4.

VII. SS. Eucharistiæ usum quoque, si possit omnibus modis persuadeat; ibi enim mensa est, quam paravit Dominus adversum eos, qui tribulant peccatorem, vitiorum habitus; ibi humanus sanguis latet, qui, si hauriatur à peccatore, morbo caduco ad peccati lapsum impellente eum liberabit. Expertus hanc efficaciam est miles ille, qui concubine amore implicitus, cum S. Bernardi suasu in agone constitutus SS. Eucha-

Evcharistiam recepisset, adeò mox mutatus est, ut summè jam deestatus sit, quam summè priùs deperierat, uti fusiùs in speculo exempl. V. attritio videre est.

VIII. Nonnunquam proderit adhibere medium illud, quo S. Bernardus peccatorem quendam à prava consuetudine abduxit, dum illi suasit, ut triduo tantùm ad honorem SS. TRINITATIS à familiari sibi vitio abstinere; quod cum ille fecisset, suasit S. Bernardus, ut alterum triduum ad honorem CHRISTI adijceret; quo consilio observato ita ille immutatus est, ut etiam sine pacto ullo deinceps abstinere statueret.

IX. Salubre quandoque etiam fuerit, dolo bono circumvenire peccatorem, & ad exemplum Nathan Prophetæ, Parabolæ, vel etiam Historiæ propositione ipsi Status sui peccatum, vitæque sceleratæ turpitudinem ostendere, quod tamen ab initio dissimulanter admodum faciendum est, ne fraudem mox advertens difficulter capiatur. Parabolæ autem vel Historiæ tales possunt esse. 1. Narret ex Acroamatis Jacobi Bidermanni Historiam de Filio, qui in vineam ire iussus, Patrem in itinere invadens dejecit in terram, & cultro interemit. Inferat subinde hoc facere peccatorem respectu Dei Patris. 2. Narret ex eodem libro Historiam de muliere illa, quæ captivum maritum testudinis suæ auxilio ex turcica captivitate liberavit, fingatque, eam postea domi à marito male habitam, & tandem post gravia & repetita vulnera penitus occisam: & inferat hoc Peccatores respectu Christi facere. 3. Fingat fuisse Reginam, quæ ex humili loco in aulam translata ad regias nuptias, miscuerit se aliquoties caeculis & liliis, & neque à Rege privatim monita, neque minis deterrita abstinuerit. Tali Parabolâ propositâ exspectet, quid peccator judicet, & tum inferat: Tu es illa Sponsa Spiritus Sancti, &c. 4. Fingat aulicum ob delicta sua sæpiùs à Rege monitum, jamque excludendum ab aula, amicorum tamen precibus fuisse servatum; sed illum post decies recuperatam, Amicorum ope, gratiam apud Regem, necdum tamen resipere, sed in antiqua peccata frequentius labi; an hic ulteriori Amicorum auxilio dignus videbitur? Inferat subinde Peccatorem esse, qui toties Sanctorum precibus in gratiam cum DEO reductus, necdum tamen resipiscat. 5. Fingat hominem aliquem eò insanix redactum esse, ut ultro vestes exuens

porcorum stabulum intraverit, ibique cum porcis habitans, filiquas & faeces comederit, in luto, si quod vidit, se xpluravit, vomitum resorbuerit &c. Inferatque, peccatorem esse talem, bestiisque se assimilare. 6. Fingat esse aliquem, qui Testamentum, quo ingens Hæreditas ei transcribatur, vili pretio vendiderit; & ostendat, talem esse peccatorem, qui gratiam pro vili voluptate vendat. 7. Fingat Ducem quandam, cui Arx valde opulenta commissa sit, eaque insuperabilis, vili pretio corruptum, se & arcem Hostibus capitalissimam tradidisse. Inferat hoc peccatorem agere, qui Arcem animæ diabolo tradit. 8. Fingat, comicum fuisse, qui, cum pollicitus fuisset comœdiam exhibere, atque ideo Regem cum tota Aula sua invitasset, nunquam tamen in theatrum prodierit, & comœdiam auspicatus sit. Inferat, talem comicum esse peccatorem, qui conversionem differt.

X. Quandoque illi ostendat, quantum gaudium creare possit DEO & omnibus Sanctis, si seriò se emendet. Eum in finem proderit attulisse favores speciales, quos peccatoribus sincerè conversis exhibuit DEVS, maximè S. Magdalenz, Mariæ Ægyptiacæ, Pelagiæ &c.

XI. Proderit etiam declarare minas, quas proposuit DEVS in S. Scriptura adversus eos, qui vocantem DEVM audire distulerunt, maximè illam Prov. c. 1. ubi ait DEVS tales: *Quia vocavi, & renuistis; extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret, ego quoque in interitu vestro ridebo, & subsannabo, cum vobis id, quod timebatis, evenerit.* Ad quarum minarum confirmationem adducat unum alterumve exemplum Tragicum, in quibus minæ tales impletæ sunt; maximè illius rustici, pro quo, cum post mortem ejus ex Psalmo De profundis ille Versiculus: *Fiant aures tua intendentes &c.* cantaretur, Imago Crucifixi feretro insistens manus de ligno resolvit, iisque aures obturavit.

§. III.

Quomodo agendum sit cum illis, qui Inimicitias deponere nolunt.

I. **G**ra quoque media adhibere convenit, ut, si unum non proficiat, alterum sortiatur suum effectum. 1. In primis ergo

proponat talibus personis exemplum DEI, uti Christus Matt. c. 5. fecit, dum dixit: *Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos, orate prosequentibus vos, ut sitis filij patris vestri, qui in caelis est, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.*

II. Proponat exemplum Christi, qui in cruce exclamavit: *Pater dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt*, Luc. 23. Inferat ergo: Si Dominus inimicis tam gravibus tam liberaliter ignovit, tu servus illius minoribus non ignosces? Hoc exemplo Theodosius Imperator se animabat; cum enim rogaretur, ut veniam iis, qui ipsum offenderant, daret, respondit. Quid mirum est, si nos, qui homines sumus, homini ignoscamus, cum Christus, qui DEUS est, inimicis suis tantis tam liberaliter ignoverit? Merito ergo S. Bernardus in tr. de Pass. c. 8. ait: *Reconde in thesauro cordis tui hoc verbum (nempe Pater, ignosce illis,) ut, quotiescunq; serviunt inimici, memoriam abundantia suavitatis IESU valeas eructare, hunc clypeum contra inimicorum insultus opponens.*

III. Ostendat, quam necessarium sit, ignoscere inimicis, eo quod alioqui nec nobis dimittantur peccata nostra, uti patet ex sermo Evangelico debitum suum parvum dimittere nolente. Hunc in finem proderit unum alterumve exemplum paulo terribilius adferre, v. g. de Sapritio Sacerdote, qui jam ad martyrium ductus, quia Nicephoro veniam petenti eam negavit, mutata mente Dijs immolavit, uti apud Surium 9. Februarij videre est. Aut de muliere, quæ, cum in turba hominum ab Adolescente leviter impulsæ & humi prostrata, veniam flexo poplite, & junctis manibus petenti negasset, à dæmone inspectantibus omnibus abrepta, & in puteum dejecta est, uti S. Bernardinus Senensis s. 15. Quadr. refert. Aut de illa muliere, quæ, quia dimittere noluit, in morbo, dum ei SS. Eucharistia pro viatico offertur, vultum avertit, & dixit: sicut ego averti vultum ab alijs, nolens eis dimittere, ita DEVS avertet nunc vultum suum à me. Hæc dicens obiit. Spec. Exempl. V. Dimittere ex. 6. Aut de illo, qui cum esset mortuus, & in Ecclesia pro eo preces consuetæ dicerentur, Crucifixi imago manus retraxit, & auribus apponens dixit: *Nec pepercit, neque parcam.* ib. ex 4. Quod si dubitaret Sacerdos, num is, cum quo agit, serio ignosceret, posset terribilem illam Historiam

de Nobili illo Cordubensi narrare, qui, quia fictè tantum vnam dederat, Angeli duo Sacerdotem ad ejus sepulchrum deducentes, jusserunt SS. Hostiam ex ore auferre, quo facto disturbatum cadaver in fossam videri desijt, uti fufius legere est in Pædagog. Christi. p. 2, c. 15. §. 2.

IV. Ostendat, quantos favores Christus exhibuerit ijs, qui inimicis ignoverunt; nam S. Gualberto & alteri cuidam Nobili Anglo, post condonatam hostibus, ab illo quidem Fratris, ab hoc autem Patris eadem, ad Christi effigiem orantibus visus est Christus, viventis modo, toto capite annuere, & factum approbare, uti Baron. to. II. Anno 1051. testatur. Mulieri verò cuidam, quæ occiforem filij in domum susceperat, ita DEUS rependit hanc gratiam, ut & filium ejus ex purgatorio eriperet, & ipsi vitam æternam promitteret, ut Faber in Festo S. Steph. conc. 3. n. 3. refert.

V. Declaret, quàm præclaram habeat occasionem ingentia bona sibi comparandi, si sincerè & liberaliter ignoscat Inimicis. Nam 1. per hanc viam facillimè obtinetur remissio peccatorum, juxta illud Christi Matth. 6. *Si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester caelestia delicta vestra. Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur* ? Ib. c. 5. Quis autem non libenter tres obolos proximo remitteret, ut aliquot milliones debitorum sibi remitterentur? 2. Ingens præmium in cælo sperare potest, si enim majus meritum ibi est, ubi major difficultas reperitur; quis dubitet, huic actui maximum olim præmium responsurum, sicut maxima in eo difficultas reperitur. Certè S. Chrysostr. ho. 3. de Saule & David dicere ausus est: *Ea res pro Martyro tibi computabitur, si insidias molientem, & ad tantam proceritum malevolentiam, inter bene meritos numeraris, non desinas orare pro illo, DEVM obsecrando, ut illi fiat propitius.* Hinc & S. Agnes aliquando D. Brigittæ l. 4. rev. c. 124. dixit: *Nihil est pulchrius, aut acceptius DEO, quàm ladentem se diligere, & pro persequentibus exorare.* 3. Etiam majorem sibi honorem & famam comparare potest ignoscendo, si enim magnam sibi obvenisse gloriam crederet, si exercitū multis militibus constantem superasset; an non majorem obtigisse dicet, si victoriam de seipso reportet, quæ omnium nobilissima est: Unde S. Gregorius Nyssenus l. de orat. dicere ausus est, talem homi-

nem non videri amplius intra terminos humanæ naturæ conspici, sed ipsi DEO per virtutem assimilari, dum facit ea, quæ solius DEI est facere; debitorum enim remissio, proprium ac peculiare DEI munus & officium est.

VI. Ostendat illi, quòd Inimicus sibi potiùs, quàm ipsi nocuerit; similes enim sunt tales homines, qui alicui nocent, vulpeculis Samsonis, quæ, dum segetes Philisthæorum accendebant, seipsas etiam peremerunt; similes sunt unicorni, quæ, dum alium cornu appetit, seipsam ita arbori affigit, ut extrahere illud non possit; similes sunt gladio Adamantem aut siclicem ferienti, qui se potiùs destruit, quàm lapidem; similes sunt apibus, quæ, dum alijs aculeum insigunt, se perimunt; similes sunt canibus lapidem invadentibus, qui dentes potiùs suos consumunt, quàm lapidi noceant; similes sunt illi, qui candelam emungit, ac candelæ quidem lumen clarius facit, digitos autem suos adurit & contaminat. Unde & S. Hieronymus ad Eustochium ait: *Apud Christianos non, qui patitur, sed qui facit contumelias, miser est.*

VII. Ostendat, quàm multorum bonorum occasio illi sit inimicus, illorum nimirum omnium, quæ n. 5. indicavi; si ergo amamus eum, qui nobis viam facit ad ingens lucrum faciendum, vel occasionem præbet ingentis præmij obtinendi; si diligimus eos, qui nobis vel in pugilatu vel in Academicis certaminibus sese opponunt, atque adeò occasionem faciunt fortitudinis & doctrinæ nostræ ostendendæ, an non tantò magis diligamus Inimicos, quantò majora bona sunt spiritualia, quæ per amorem Inimicorum obtinentur, quàm materialia, quæ in hoc mundo tam sollicitè quærentur.

VIII. Hortetur, ut Inimicum tanquam manum & instrumentum, aut legatum DEI intueatur, quo DEUS usus est ad ipsius læsi speciale commodum; an non enim ut sic exoscilabitur potius manum, aut legatum DEI tam paternè castigantis? Aut certè hortetur, ut eum intueatur tanquam à dæmone impulsus, aut morbo suo, an non ut sic potiùs condolebit ipsi, quàm irascetur?

IX. Ostendat, quòd si velit vindictam de hoste capere, non possit id meliùs facere, quàm si totam suam causam DEO committat; sic enim ipse DEUS petijt: *Mihi vindicta, & ego retribuam.* ad Rom. c. 12. suadeat ergo, ut sequalur exemplum

S. Jeremiæ dicentis c. 11. *Tu autem Domine Sabaoth, qui iustitias iustè, & probas renes & corda, videam ultionem tuam eis, tibi enim revelavi causam meam.* Profectò qui tali modo vindicari vult, à Domino inveniet vindictam, uti sapiens Eccl. 28. c. ait; unde S. August. in Ps. 102. hortatur omnes; *Ferò iniurias securus esto, faciet enim misericordias DEVS, & iudicium omnibus iniuriam accipientibus.*

X. Præterea verò etiam in memoriam illi revocet, quod nulla re magis se vindicare ab Inimico possit, quam si nihil faciat injuriæ ejus; ita enim docet S. Hieronymus in Epistola ad Hebræos, dum ait: *Nihil ita confusam facit injuriam agentis, sicut fortis & mitis patientia tolerantis, & neque in opere, neque in lingua se vindicantis.*

XI. Suadeat illi, ut Justitiam DEI consideret, illique totam vindictam committat, ut qui ipse Rom. 12. dicit: *Mihi vindictam, & ego retribuam.* Unde rectè S. Chrysostomus ho. 53. ad Pop. *Cùm nos ipsos, inquit, ulciscimur, DEVS nos non defendit: cùm autem ipsi concedimus vindictam, plus, quam expectamus, efficitur.* Ita S. Ignatius expertus est, uti Ribadeneira l. 5. vit. c. 2. testatur, contra quem cùm Pater quidam impetu animi abreptus acerbior extitisset, & S. Ignatius pro ipso in Missa magnam vim lacrymarum profundens dixisset: *Ignolice Domine, parce Domine: respondit Dominus: Sine me, ego enim pro te vindictam sumam: ego, nisi respicitur, ultor existam.* Quod & factum, nam dum Pater ille in templo quodam Sanctorum reliquias intuebatur, inter ossa etiam hominis vultum vidit truci aspectu intentantem flagellum, nisi Ignatio pareret. Eo viso, quamquam ille tumorem non nihil represserit, multis tamen, magnisque molestijs affectus est.

CAPUT V.

DE CAPTIVORVM APOSTOLICA CONFORTATIONE.

DE Confortatione inscribitur hoc caput, quia, licet plura sint officia, quæ Operarium erga captivos præstare oportet, ipsa tamen confortatio meritò præcipuum, & velut scopus cæterorum æstimatur, uti ex iis, quæ in toto hoc capite dicuntur, apparebit. Ut verò melius, faciliusque, quæ hoc loco dicenda sunt, intelligantur, notandum est, duplicis generis esse